

De piepjonge Bert Van Hoorick als lid van de Socialistische Anti-Oorlogsliga

---

BRONNEN

Archief Bert Van Hoorick

*Rik Hemmerijckx, departement
Archief AMSAB*

Bert Van Hoorick (°1915) is één van de leidende figuren geweest van de communistische partij, die in 1957 de overgang gemaakt heeft naar de sociaal-democratie. Hij groeit op in het arbeidersmilieu van Aalst waar socialisme en flamingantisch daensisme zeer sterk leven. Zijn vader, die kort voor de wapenstilstand van 1918 sneuvelde, heeft hij nooit gekend. Begeesterd door het flamingantisch romantisme richt hij tijdens zijn studiejaren op het Atheneum te Aalst de 'Tweinkerels' op, een afdeling van het vrijzinnig georiënteerde Algemeen Vlaams Studentenverbond (AVS). In 1933 sluit hij aan bij de BWP en weldra wordt hij één van de leidende figuren binnen de Socialistische Anti-Oorlogsliga (SAOL) te Aalst. Zijn jeugdig radicalisme getrouw stelt hij zich op als een aanhanger van de links revolutionaire stroming rond P.H. Spaak. In 1934 begint hij zijn studies aan de Rijksuniversiteit van Gent maar door zijn politiek engagement komt daarvan niet veel in huis. Wegens de uitgave van een anti-militaristisch pamflet wordt hij in 1935 voor het gerecht gedaagd en vrijgesproken. Met de toetreding van P.H. Spaak tot de regering en de ontbinding van de SAOL verliest Van Hoorick zijn laatste binding met de sociaal-democratie en eind 1935 treedt hij toe tot de KP. Door zijn agitatie

en arrestatie tijdens de algemene staking van 1936 vestigt hij zijn naam als leidende figuur van de Aalsterse KP. In die jaren is hij nauw betrokken bij de anti-fascistische actie en begeeft hij zich zelfs naar Spanje om de hulp aan het republikeinse kamp te organiseren.

De definitieve doorbraak van Van Hoorick naar de top van de partij komt er tijdens de bezettingsperiode. Tijdens de meidagen van 1940 wordt hij krijgsgevangen genomen, maar na zijn terugkeer in januari 1941 neemt hij de leiding op zich van de clandestiene KP in Vlaanderen. Vanaf 1942 werkt hij mee aan de uitbouw van het Onafhankelijkheidsfront. Op 11 februari 1943 wordt hij gearresteerd en na een verblijf in het concentratiekamp van Breendonck doorgestuurd naar Buchenwald.

Bij zijn terugkeer in mei 1945 neemt hij opnieuw de leiding van de KP in Vlaanderen. Hij wordt hoofdredacteur van het partijblad *De Rode Vaan* en in 1946 volgt zijn verkiezing tot volksvertegenwoordiger en gemeenteraadslid. In het parlement laat hij zich onder meer kennen door zijn stellingname tegen een eenzijdige bestraffing van de collaboratie. Hij neemt ook de verdediging van de textielarbeiders op zich. Na de voor de KP rampzalige verkiezingen van 1949 richt Van Hoorick zich noodgedwongen op zijn mandaat als gemeenteraadslid. De interne spanningen die door de verdere marginalisering van de partij steeds hoger oplopen leiden na het congres van Vilvoorde tot zijn verwijdering uit de KP-leiding. Hij distantieert zich meer en meer van de partij: de Hongaarse opstand van 1956 betekent voor hem de definitieve breuk met de KP en hij maakt de overstap naar de sociaal-democratie.

军民联防 铁壁铜墙

IRON BASTION—JOINT DEFENCE BY THE ARMY AND THE PEOPLE

UNE MURAILLE INDESTRUCTIBLE—DEFENSE CONJOINTE
PAR L'ARMEE POPULAIRE DE LIBERATION ET LE PEUPLE

FEST WIE EIN STÄHLERNES BOLLWERK STEHT DIE VEREINIGTE
VERTEIDIGUNGSGRUPPE VON ARMEE UND VOLK

Affiche uit de AIB-collectie : sociaal realisme in dienst van het Chinese socialisme

Door de interne verdeeldheid binnen de Aalsterse BSP kan Van Hoorick onmiddellijk de leiding van de plaatselijke partij overnemen. In 1958 wordt hij opnieuw verkozen tot volksvertegenwoordiger en een jaar later wordt hij schepen van onderwijs en cultuur. Eén van zijn vele verwezenlijkingen is ongetwijfeld de bouw van het cultureel centrum in Aalst. Bij de voor de BSP succesvolle gemeenteraadsverkiezingen van 1970 moet de burgemeesterssjerp normaal gezien toekomen aan Van Hoorick, maar een woordbreuk van de Aalsterse CVP beslist er anders over. In het parlement stelt hij zich op als een pleitbezorger van de culturele autonomie en een verdere federalisering van de staatsstructuren. Hij heeft in belangrijke mate het Vlaamse profiel van de toen nog unitaire BSP bepaald en onder meer een belangrijke rol gespeeld op het Vlaamse socialistische congres van Klemsterke. Hij is tevens secretaris van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap. Nadat hij in 1976 zijn mandaat van volksvertegenwoordiger heeft opengesteld neemt hij in 1979 definitief afscheid van de actieve politiek. Hij publiceert zijn memoires in 1982(1).

Het nogal bewogen politieke leven van Van Hoorick is niet zonder gevolgen gebleven voor de bewaring van zijn archief. Van vóór 1957 is er in feite niets of zeer weinig bewaard: noch over de SAOL, noch over de KPb, noch over het verzet zal men er veel gegevens in terugvinden. Na 1957 is de documentatie ruimer, maar zij blijft fragmentair. Naast de verkiezingsdossiers bevat het archief vooral gegevens over de gemeentepolitiek, over de communautaire problematiek, de cultuur, enz. Het politieke leven van Van Hoorick kan niettemin goed gedocumenteerd worden. Vanuit zijn ruime belangstelling voor de ge-

schiedenis van de arbeidersbeweging heeft hij zich ook ingezet voor de vrijwaring van het historische erfgoed van de beweging. Zo heeft hij een belangrijke collectie van het blad *Recht en Vrijheid* bewaard, alsook de vlaggen van de textielbond *Hand aan Hand*, een aantal losse stukken over de vroege socialistische beweging in Aalst en een omvangrijke fotoverzameling.

(1) B. VAN HOORICK. *In tegenstroom. Herinneringen 1919-1956*, Gent, 1982, 291p.

De affichocollectie van de Anti-Imperialistische Bond

*Rik Hemmerijckx, departement
Archief AMSAB*

De Anti-Imperialistische Bond is een door de marxistisch-leninistische partij PVDA (AMADA) opgerichte organisatie die zich specifiek richt op de internationale solidariteit, meer bepaald met de onderdrukte volkeren uit de derde wereld. De organisatie richt reizen en vormingscursussen in en lag mede aan de basis van een aantal opgemerkte acties, gaande van scherpe kritische campagnes tegen de caritatieve opstelling van 11.11.11 begin jaren '70 tot betogingen tegen de militaire interventie in Irak in 1991.

Recentelijk heeft het AMSAB een mooie afficheverzameling van de AIB gekregen. Ze omvat meer dan 100 stuks en belicht diverse aspecten van de AIB-werking. Naast de AIB-affiches zijn er ook vele affiches van verzetsbewegingen uit Eritrea, Koerdistan, Peru, Afghanistan, Turkije enz., alsook van een aantal socialistische landen (Cuba, Albanië, China enz.)